



**Wutrobu
a rozum
za naš
wokrjes.**

Alex Theile

**Čežišća jednanja
za Budyski wokrjes**

Alex Theile – Hromadže žiwi być a přichod zhromadnje naslědnje wuwiwać

Lube wobydlerki, lubi wobydlerjo,

zhromadnje z Wami chcu žiwjenja hódny přichod tworić. Přichod, w kotrymž so w Budyskim wokrjesu solidarisce jedyn za druheho zasadžamy, w kotrymž smy so na zhromadnu identitu dorozumili a w kotrymž hromadže džěłamy a bydlimy.

Za to Wam scěhowace poskićam: Přinjesu swoje bohate nazhonjenja z priwatneho hospodarstwa a zarjadnistwow, swój na rozrisanja wusměrjeny stil nawjedowanja, swoje rozsudžene jednanje a krute přeswědčenje za demokratiju a prawostatnosć sobu. Was přeprošam, zo byšće so w přichodže hromadže ze mnu a zarjadnistwom Budyskeho wokrjesa, w kooperacijach a z mnohimi móžnosćemi sobuskutkowanja cyle konkretnje na prašenja na městnje orientowali a so sobu wo to starali, zo nabudže wokrjes Budyšin na kóncu lětdžesatka wěstotu za dobry přichod wšitkich generacijow, kotryž je žiwjenja hódniši a wuspěšniši hač džensa.

Za to chcu skutkowanje zarjada tak přetworić, zo je transparentniše a zrozumliwiše, chcu demokratisku, tolerantnu zhromadnosć, kotraž je bjez namocy, spěchować a so za runohódne žiwjenske poměry w měsće a na wsy zasadžować. Chcu kompromisy pytać a ludźi hromadu wjesć, ale wězo tež jasne stejisko zabrać a je zakitować.

Wokrjesne zwjazki SPD, Zwjazka 90/Zelenych a Lěwicy mje podpěruja. Zhromadnje smy čežišća definowali. Smy přeswědčeni, zo mamy so z tutymi temami w přichodnym lětdžesatku zaběrać a je zwoprawdźić. Zhromadnje z Wami chcemy docpěć, zo budu stawizny wokrjesa Budyšina w přichodže stawizny wuspěcha.

Chcu so stać z Wašim krajnym radu a so wosebje zasadžować za:

- sylne komunalne předewzaća za milinu, ćopłotu, wodu, zjawny wosobowy bliskowobchad (ÖPNV), kulturu a sport
- skrućenje drobného a srjedźnostawskeho hospodarstwa
- dobre strowotniske zastaranje we wšitkich džělach wokrjesa
- zesyljny wutwar wobnowjomnych energijow a digitalneje infrastruktury
- wuspěšnu, přichodakmanu změnu strukturow z ludźimi we Łužicy

- mnohostronsku, modernu a džěćom wotpowědowacu kubłansku infrastrukturu
- syć sylnych zjawnych a swobodnych nošerjow a organizacijow w młodźinskim a socialnym džěle
- wjace hladanskeho personala a wjace hladanskich zarjadnišćow
- dobre zwiski w zjawnym bliskowobchadže
- wobydlerkam a wobydlerjam bliske zarjadnistwo z prawidłownymi rěčnymi hodžinami w regionje
- aktiwne zapřijećé wobydlerstwa do rozsudowych procesow (džěłarnja komunalneho planowanja, konferenca přichoda, džěłarnja přichoda)

Čežišća swojeho jednanja su:

1. Změnu strukturow we Łužicy z ludźimi we wokrjesu Budyšinje a za nich wuhotować

Hladajo na planowany kónc zmilinjowanja brunicy hač do lěta 2030 a hižo zahajenu změnu strukturow ma so wo přichodže Łužicy jako energijowe a industrijne stejnišćo znowa rozmyslować a mamy jón koncipować. Chcu, zo změja ludžo w našim wokrjesu perspektiwu a zo budže naš region za nowe zasydlenja powabny. Při tym chcu swoje jednanje na rozdźělne zrozumjenje wo strukturnej změnje wusměrić. Mi dže předewšěm wo to, wone regiony skrućić, kotrež budu bjezposřednje a z tym najbóle wot kónca wudobywanja brunicy potrjechene. Strukturna změna přerjotnje wot solidarity znutřka regiona wotwisuje.

Budu tohodla předewšěm zhromadne džěto mjez gmejnymi, wjesnjanoškami a wjesnjanoškami, měščanoškami a měščanoškami, mjezowacymi regionami a wokrjesami skrućeć. Jenož zhromadnje móžemy region za přichod kmamy wuwivać.

Nowe zwjazkowe knježerstwo je do swojeho koalicijskeho zrěčenja plan spěšnišeho zakónčenja wudobywanja brunicy přiwrzato. Mi je wažne, zo so wotpowědne kročele za to chětre konkretnje pomjenuja. Hakle potom budžemy wědžeć, kotre móžnosće jednanja změjemy a móžemy zrozumliwe njewěstosće mjez ludźimi w regionje wottwarić. Za to budu so zasadžeć.

Fachowcow, kotřiž tu su, chcemy tu wobchować a nowych zdobyć. Zastaranje z milinu ma kóždy čas zaručene a za wšitkich zapłaćomne być. Tohodla dyrbimy bohate potenciale a nazhonjenja jako energijowy region nětko za produkciju miliny z wobnowjomnych žórtow skónčnje wučerpać.

Zo by so změna strukturow poradžiła, dyrbi so we Łužicy zeskutkownić, tola džiwojajo na konkretne wobstejnošće a zaměry regiona. Wosebje nuznje je, zo nowe džěłowe městna nastanu. Zdobom pak dyrbi Łužiskim komunam perspektiwu wotwěrać, zo by so kwalita žiwjenja za wšitke wobydlerki a

wšitkich wobydlerjow z dobrymi šulemi, džěćacyimi dnjowymi přebywanišćemi, chorownjami, z kulturu a jara dobrym bliskowobchadom polěpšića. Na zdžěla knježacu skepsu mjez Łužičankami a Łužičanami měli z lěpšej informaciskej politiku, z wjetšej transparencu a sčěhujomnosću kaž tež z wjace móžnosćemi wobdžělenja reagować. Zo strukturnu změnu jako šansu za naš region rozumimy, je mi wosebje wažna naležnosć.

2. Wokrjes Budyšin – ekologisce, socialnje a naslědnje wuwic

Wobswětowa sprawnosć a demokratiske wobdžělenje stej centralnej wobłukaj jednanja po puću k naslědnemu wuwicu towaršnosće.

Škit klimy je dohodobnje zapoženy nadawk, kotryž wšitke wobłuki wokrjesa potrjechi. Ja budu w nim wutwar wobnowjomnych energijow pohonjować. Zo koncepta wo energiji a škiće klimy dale wuwuwamy, je wažny krok po puću ke klima neutralnemu wokrjesej. Zhromadnje mamy wo našich dotalnych zwučenosćach rozmyslować a aktiwne k tomu přinošować, zo bychmy naš CO₂-wotčišć pomješili. Měli być pućrubar a wšitke naprawy na efektiwny škit klimy a naslědnosć pruwować. Tohodla budu zastojnstwo managerki resp. managera za škit klimy wutworić.

Nimo toho so za to zasadźuju, zo so nadměrnemu wudobywanju resursow w našim regionje dlěje njeprjehosuje.

Temu mobilitu nastupajo trjebamy skónčnje inowatiwne rozrisanja a naslědne koncepty mobilnosće. Tohodla chcu z Wami debatu wo tym zahibać, kak chcemy kolesowarske šćežki, dróhi a železnicu w Budyskim wokrjesu wuwuwać. Zasadźuju so za dalši wutwar nabiwanskeje infrastruktury (e-mobilita) na wsach po cyłym wokrjesu.

Mój zaměr je jednotny tarifowy system w zjawnym wosobowym bliskowobchadze za cyły Budyski wokrjes ze zapłaćomnymi tarifami.

Chcu spěchowanje klimaneutralneho zastaranja z energiju a ćopłotu za domjacnosće a přemysło podpěrować.

Škit wobswěta je zdobom prašenje socialneje sprawnosće. Zasadźuju so za wjetše wobdžělenje ludźi na konkretnych městnach, zo bychmy praktikabelne a socialne rozrisanja za strowy wobswět namakali. Komunalne rady wobswět-klima-wobydlerki/wobydlerjo změja móžnosć, namjety a socialnje sprawne poručenja jednanja za klimaneutralny wokrjes wuwic.

Budu so za naslědne, ekologiske ratarstwo we wokrjesu Budyšin zasadźeć. Třiróžk, wobstejacy z komuny, ratarki/ratarja a wobydlerkow/wobydlerjow ma w stajnej mjezsobnej wuměnje regionalnu zamołwitosć za naslědne žiwjenske wašnje do runowahi přinjesć.

3. Swójbam přichileny wokrjes Budyšin – syljenje strowotniskeho zastaranja

Přichilenosć swójbam je centralny faktor za to, hač naš wokrjes přichod derje zmištruje. Swójba je nadawk za žiwjenje wšěch generacijow. Mi je wažne swójby podpěrować a skrućeć a jich žiwjenske wuměňjenja po našich móžnosćach polěpšić. Sylny wokrjes trjeba sylne swójby. Chcu, zo płaći wokrjesne zarjadnistwo jako swójbam přichileny džětodawar w regionje. „Lokalne zwjazkarstwa za swójbu“ maja so zhromadnje wo wjetšu přichilnosć swójbam prócować. A to ze zaměrom, tutu přichilnosć a sensibilizaciju za potreby a zajimy swójbow najwšelakorišeho razu spěchować.

Iniciatiwu „Lokalne zwjazkarsta za swójbu“ je zwjazkowe ministerstwo za swójbu, seniorow, žony a młodžinu spočatk lěta 2004 zahibało. Tuchwilu so přibližnje 19.000 akterkow a akterow, mjez nimi něhdže 7.900 předewzaćelkow a předewzaćelow, w nimale 8.000 projektach angažuje (hlej na přikład <https://www.saalekreis.de/de/buendnis-fuer-familie.html>). Tónle přikład chcu na wokrjes Budyšin přenjesć.

Wjetša přichilnosć swójbam potom awtomatisce k tomu powjedže, zo změja žony a mužojo wjace móžnosćow so w našej towaršnosći angažować. Předewšěm na podžěl žonow we wokrjesnym sejmiku, měšćanskich a gmejnskich radach w našim regionje spóznawaš tuchwilu hišće tójšto wuwicoweho potenciala. Tohodla budu we wuskim zhromadnym džěle z akterkami našeho wokrjesa podpěrować, zo so hižo angažowane žony bóle podpěruja a so podžěl žonow w nawodnych funkcijach, komunalnych gremijach a we wokrjesnym zarjadnistwje zwyżi.

Dalše wužadanje je mediciniske zastaranje w Budyskim wokrjesu. Jasnje wuznawam so k Hornjołužiskim klinikam jako chorownje w zjawnej ruce. Strowota njeje twora, tohodla měto mediciniske zastaranje w zjawnej ruce wostać a so rozšěrić. Zdobom budu so z atraktiwnymi wuměňjenjemi za zasydlenje praksow wo to prócować, zastaranje z domjacymi a fachowymi lěkarkami a lěkarjemi na wsy zaso skrućić a je tam, hdžež so to njeporadži, z mobilnymi poskitkami polěpšić. Džiwojo na starobnu strukturu tudyšeje ludnosće je to wjace hač nuznje trěbne. Přistup k mediciniskemu zastaranju njesmě ani wot bydlenišća ani wot swójskeje mobility wotwisować.

Bóle hač dotal mamy na wulku ličbu ludži w našim wokrjesu džiwać, kotřiž maja čelne brachi, zo bychmy jim runoprawne wobdžělenje na zhromadnym žiwjenju a dalšim wuwicu našeho wokrjesa zmóžnjeli. Społnomócnjena abo społnomócnjeny za zbrašenych trjeba přiradu jako podpěru, kotraž mnohotnosć čestnohamtskeho skutkowanja za zbrašenych wotbłyšćuje a kiž móže z wida potrjechenych aktiwnje za polěpšenje jich móžnosćow integracije a inkluzije sobu skutkować.

4. Wokrjes Budyšin – stejnišćo za wuspěšne předewzaća a modernu kubłansku infrastrukturu

W dobje globalnych krizow so wulke slabosće hospodarskich kotoběhow po wšěm swěće nadměru jasnje jewja. Budu tohodla wšitke možnosće wučerpać, zo bych tudyše předewzaćelki a tudyšich předewzaćelow skrućit. Rjap našeho regiona su předewšěm małe a srjedźnostawske zawody. Mnohe z nich maja wurjadny know-how w specializowanych wobłukach, zdobom pak džensa hižo na eklatantny njedostatk fachowcow čerpja. Tohodla je wažne, zo region tak atraktiwny sčinimy, zo ludźi sem přičahnu.

Zakład za atraktiwne hospodarske stejnišćo – za předewzaća kaž za džěławych – njetworja jeničce stabilne ramikowe wuměnjjenja. Trěbne su zdobom fairne džěłowe wuměnjjenja a sprawne mzdy. Dyrbimy so tuž wzdać strategije niskich mzdow minjenych lětdžesatkow. Wona džě je tež k tomu dowjedła, zo bu region ekonomisce wotpójsnjeny. Zo su tónle fakt mnozy tudyši ludžo dawno spóznali, pokazuja mnohe džěłowe boje minjenych lět. Jako krajny rada budu prócowanja wo sprawnu mzdu a fairne džěłowe wuměnjjenja kedźblijwe přewodźeć a podpěrować.

Nic naposledk pak zdobom wo to dže, wotwisnosće wot chabłanjow a krizow globalneho rozměra pomjeńšeć. To docpějemy jeno z natwarom a skrućenjom hižo wobstajacych regionalnych hospodarskich kotoběhow. Do nich mamy tworjenje hódnotow na konkretnym městnje bóle zapřijeć. To wšak je runje tak z klimapolitiskeho wida trěbne. Inowatiwne, do přichoda wusměrjene industrijne džěłowe městna za mnje k tomu słušeja.

Jako nošer wšelakich kubłanišćow maja wokrjes a komuny wulku zamołwitosć. Ludžo džeń a bóle najkmańše, mnohostronske a načasne kubłanske poskitki wočakuja. Chcu, zo so wšitke džěći a wšitcy młodostni w swojej individualiće spěchuju a zo najwyše možné šulске wotzamknjenje złoža. Tohodla mi wo to dže, zo změjemy wjelestronsku kubłansku infrastrukturu z bydlenišćam bliskimi šulskimi stejnišćemi. Šulске socialne džěto a prawo na inkluziwne kubłanje matej so stać z krutym wobstatkom džěta šulow. Poskitki džěćaceje a młodžinskeje pomocy maja so skónčnje wotpowědnje potrebje rozšěrić a financować, tež, zo by naš wokrjes za młodych ludźi atraktiwiji był. Direktne sobupostajowanje džěći a młodostnych chcu bóle hač dotal zmóžnić.

Němska je wuwicowy kraj digitalne wuknjenje nastupajo. Pjenjezy za nowe kompjutery a wuknjensku software spochi trjebamy, štož je jeno z financowanjom ze stron Swobodneho stata Sakskeje možné: kóždy šulerce a kóždemu šulerjej, kóždy wučerce a kóždemu wučerjej swójski digitalny nastroj! Wšitkim šulam wukonity širokopasmowy přizamk a WLAN, digitalnu ofensiwu za kubłanje – to rěka pjenjezy za infrastrukturu, software, platformy a personal su za moderne a inkluziwne šule nuznje trěbne. Inicijatywy nastupajo kubłanje za naslědne wuwice – wot zalutowanja

energije hač do spěchowanja strowoty – budu jako krajny rada skrućeć. Resursy kubłanišćow měli so lokalnemu wobydlerstwu spřístupnić, wone měto je wužiwać móc.

Zachowanje a wutwar šulow a natwarjacych kubłanišćow stej wosebje wažnej, zo bychmy we wokrjesu młodych, derje wukubłanych ludźi měli. Zachowamy naše powołanskošulske centrumy a profilujemy je we wuskim zhromadnym džěle z komorami (IHK, HWK a dalše). Tak hodźeli so wukubłancy skerje blisko svojich wukubłanskich zawodow na kwalitatiwnje wysokim niwowje wuwučować. Najwšelakoriše a praksy bliske dualne wukubłanje tworí zakład za to, fachowcow na bliskich kubłanišćach za wokrjes wukmanjeć a zdobywać. Wobstejace tři stejnišća ludowych uniwersitow spleść a na regionalne kubłanske centrumy kwalifikować zmóžnja čas žiwjenja přewodźace wuknjenje za powšitkowne, kulturne, politiske a powołanske dalekubłanje wobydlerkow a wobydlerjow.

Powołansku akademiju Budyšin měli jako wažne stejnišćo kubłanja bóle hač dotal wobkedźbować, zo bychmy ju podpěrowali a jeje resursy za wuwíce wokrjesa wužili.

5. Wobydlerkam a wobydlerjam přichilene zarjadnistwo a mjenje běrokratije

Procesy politiskich diskusijow a rozsudow maja so bóle hač dotal wotewrić ze zaměrom, zo so wobydlerstwo do nich zapřija. W tutym zmysle chcu ze svojim skutkowanju přikład za hinašu kulturu dać, kotruž zdobom wot zarjadnistwa wokrjesa wočakuju: zo smy wobydlerkam a wobydlerjam přichileni, wotewrjeni, transparentni. Z tuteje přičiny zastupuju runoprawnu, partnersku a zrozumliwu komunikaciju mjez zarjadnistwom, politiku a wobydlerstwom. K tomu słušeja wotewrjeny dialog kaž tež moderne formy wobdźělenja, kaž na přikład wobydlerski etat abo/a wobydlerske rozsudy. Rólu wolenych zastupnistwow a jich gremijow napřećo zarjadnistwu budu zesylnić a powšitkowny přistup k informacijam za wobydlerki a wobydlerjow rozšěrić, zo bychu rozsudy transparentne byli. Tohodla bych mjez druhim chcył, zo so posedženja wokrjesneho sejmika w přichodže live w interneće wusyłaja.

Nimo toho chcu wobydlerske běrowy a konsekwentny wutwar digitalnych poslužbow přesadzić, zo bychu wobydlerki a wobydlerjo krótke puće měli. Wobydlerstwo ma być wobšěrnje informowane a so do rozsudow zapřijeć. Rada staršich we wokrjesnym sejmiku ma so nimo toho na peticiski wuběrk rozšěrić. Cyłkownje chcu tomu polěkować, zo zarjadnistwo namjety, nastorki a ideje wobydlerkow a wobydlerjow jako impulsy za jednanje zrozumi a přijima.

Chcu běrokratiju pomjeńšić tam, hdžež je njeproduktiwna a jenož čas a pjenjezy žerje. Wotběhi maja so pospěšić a efektiwnje organizować, procedury próstwow za wobydlerki a wobydlerjow maja jednore a za wužiwarjow njekomplikowane być. To budu hromadže z potrjechenymi a jich zwjazkami pruwować. Digitalne zarjadnistwo ma so běžnje rozšěrjeć.

6. Kulturna mnohotnosť je naša sylnosć – serbsku rěč a kulturu pěstować a zachować

Wokrjes Budyšin je žiwy ze swojeje mnohotnosće. Wot Delnjeje hač do Hornjeje Łužicy, wot kromy města Drježdźan hač do Łužiskeje jězoriny přistuńnicy wšelakich kulturow, nabožinow a narodnosćow hromadže bydla. Migraciske hibanja za naš region ničo noweho njejsu. Tele nazhonjenja měli bóle wužiwać a pokład wšelakich kulturnych žórłow jako lěpšinu rozumić. Ludźo najwšelakorišeho pochada a rozdžělnych generacijow tu hromadže bydla a chcedža, zo změje tónle region dobry wěsty přichod. Regionalna a kulturna identita wuwiwatej so předewšěm na zakładže zhromadnosćow.

Wosebita sylnosć wokrjesa Budyšin stej jeho němsko-serbska dwurěčnosť a kulturna wjelerałosć, zložowacej so na tu bydlace Serbowki a Serbow. Chcu so tuž za to zasadźować, zo serbsku kulturu a serbsku rěč cyle w zmysle sakskeje krajneje wustawy sylnimy, zachowamy a jej runoprawnu hódnotu z němčinu přizwolimy. Tohodla budu so za wuběrk za serbske naležnosće při wokrjesnym sejmiku zasadźeć. Wón so na poradźowacu funkciju njewobmjezuje, ale poskići woprawdže móžnosť wobwliwowanja a wobdžělenja. Zdobom so we wokrjesnym zarjadnistwje wo to postaram, zo budže přeco samozrozumliwje móžno, ze zarjadnistwom so serbsce skontaktować a naležnosće w serbskej rěči přednjesć.

Nic naposledk su Serbowki a Serbja z mnohimi zhubjenymi wsami w zaštosći džěl brěmjjenja njesli, kotrež je wudobywanje brunicy w našim regionje zawinowało. Tohodla budu so při tworjenju nowych strukturow we Łužicy we wšěch prašenjach přeco nastupajo serbske zajimy wobhonjeć a je zapřijeć.



alex-theile.de



#herzundverstand

